

PREMIUM

Luchtfoto eind maart van de ongewoon rustige snelweg A1 ter hoogte van Muiden. © ANP

Hoe ons reisgedrag sinds corona drastisch veranderde in vijf grafieken

Waar jongeren hun reisgedrag massaal aanpasten, gaan ouderen weer net zo vaak de weg op als voor de coronacrisis. Ook zijn we de laatste weken fors meer gaan winkelen en neemt het verkeer op onze snelwegen sterk toe. Nu het slot er langzaam af gaat, komt Nederland weer op gang. Hoe ons reisgedrag drastisch veranderde in vijf grafieken.

Stefan Keukenkamp en Dominique Voss 23-05-20, 20:00 Laatste update: 20:53

'Op de weg terug', kopte het AD afgelopen woensdag na de persconferentie van minister-president Mark Rutte. Ons land gaat langzaam van het slot af en dat is te merken op de weg:

we gaan weer massaal naar de winkel, huisarts of tandarts en het wordt drukker op de snelwegen.

Onderzoeksbureau DAT.Mobility bracht op verzoek van deze site ons reisgedrag in beeld. Dat doen zij middels het Nederlands Verplaatsingspanel (NVP), waarbij de verplaatsingspatronen worden geanalyseerd van ruim 5000 mensen die dagelijks samen bijna 15.000 reizen afleggen.

Autoverkeer fors afgenomen

Het autoverkeer (op alle wegen) daalde in Nederland nooit eerder in de geschiedenis zo hard als tijdens het begin van de coronacrisis. „Waar we tijdens de kredietcrisis zagen dat het geleidelijk minder druk werd op de weg, ging het tijdens corona heel abrupt”, ziet data-expert Sander Van der Drift van DAT.Mobility.

Tussen de verschillende regio's in Nederland zit nauwelijks verschil. „We zien alleen dat de verkeersdrukke in Brabant en Limburg tussen 8 en 15 maart een stuk sterker daalde dan in het rest van het land, maar daarna volgden ook de andere provincies.”

Grootste daling autoverkeer sinds de oliecrisis

Waar gaan we wél naartoe?

Op basis van het NVP keken de onderzoekers naar het bestemmingsgedrag sinds de coronacrisis: ritjes om te gaan winkelen, een bezoekje aan de tandarts of huisarts en bewegingen naar kantoor. „De eerste winkelpiek was in het weekend na de persconferentie”, valt onderzoeker Van der Drift op.

„Het kan goed te maken hebben met het hamstergedrag dat we vertoonden. De andere pieken geven de zaterdagen aan. Daarin zien we vooral de laatste weken dat ons winkelgedrag weer heel sterk is toegenomen. Opvallend, omdat mensen juist is gevraagd om thuis te blijven. Het kan komen vanwege het feit dat er veel minder te doen is.”

Van der Drift ziet ook andere trends. „Het bezoek aan reguliere zorg stijgt sterkt, vooral de laatste weken. Dat bezoek gaat weer richting het oude niveau. En het aantal mensen dat naar kantoor gaat is licht gestegen, maar het thuiswerken blijft nog erg populair.”

We zijn flink aan het winkelen geslagen, maar werken nog altijd massaal thuis

Ouderen vervallen weer in oude reisgedrag

„Bij jongeren is de impact van corona op hun reisgedrag het grootst”, concludeert Van der Drift. Voor de crisis waren zij gemiddeld ruim 80 minuten per dag onderweg, dat daalde tot een reistijd tussen de 30 en 40 minuten. Inmiddels zijn jongeren zich weer wat meer gaan verplaatsen, maar ze zijn nog lang niet terug op hun oude reisiniveau. „Het onderwijs voor jongeren is nog niet opgestart en men werkt thuis of helemaal niet. Dat verklaart vooral die sterke daling.”

Dit geldt niet voor 65-plussers. „Het mobiliteitsgedrag van ouderen lijkt inmiddels weer het meest op hun oude gedrag voordat de maatregelen ingingen. Het leven van hen is op mobiliteitsgebied het minst ingrijpend veranderd.” Houden zij zich dan minder goed aan de maatregelen? „Dat zou je kunnen zeggen, maar het komt natuurlijk ook, omdat zij altijd al minder verkeersbewegingen maakten.”

Jongeren ondervinden meeste impact op hun reisgedrag

Openbaar vervoer vangt klappen

De sterkste daling is te zien in het openbaar vervoer, rond de eerste persconferenties van Rutte begin maart. Die trend zette door, nadat de NS op 22 maart opriep om de trein enkel te gebruiken voor noodzakelijk reizen. De laatste weken is daar nauwelijks verandering in gekomen.

Wat wel opvalt: we zijn de laatste tijd weer meer gaan fietsen en lopen. „Waar we voor corona vooral gebruik maakten van de fiets als onderdeel van de reis naar het werk, is die reis nu meer recreatief van aard. Vooral op zondagen zien we dat terug. Het hoogtepunt van ons fietsgedrag ligt nu veel meer op het midden van de dag, terwijl dat eerder op werkdagen vooral rond de spits was.”

Openbaar vervoer laten we links liggen

Een blokje om na het eten

Ziet u ook zoveel mensen op straat wanneer u na het eten een rondje loopt? Dat kan kloppen. „We zien een fors aantal mensen die na het avondeten besluiten om een blokje om te gaan”, vertelt Van der Drift. Een groot verschil met de periode voor de crisis.

„Toen zagen we die piek juist rond lunchtijd, wanneer werknemers een rondje gingen maken met elkaar in de pauze. Dat is door de crisis bijna geheel weggefallen en het lijkt erop dat we in plaats daarvan 's avonds denken: we moeten nog bewegen.”

Na het eten maken we massaal een ommetje te voet

Hoe werkt het Nederlands Verplaatsingspanel?

Het Nederlands Verplaatsingspanel (NVP) is een gezamenlijk initiatief van de data-experts van DAT.Mobility, onderzoeksbureau Kantar en app-ontwikkelaar Mobidot. DAT.Mobility is de zusteronderneming van Goudappel Coffeng. Ruim 5.000 Nederlanders worden – met toestemming – gevolgd via een smartphone-app. Het gaat in totaal om bijna 15.000 dagelijkse verplaatsingen in Nederland en daarbuiten.

De onderzoekers kunnen daarbij zien wanneer, hoe, waar en met welk vervoersmiddel zij zich verplaatsen. De panelleden zijn verspreid over het land en zitten in verschillende leeftijds- en inkomensklassen. Op die manier is het mogelijk om representatief te onderzoeken hoe de mobiliteit zich in bepaalde regio's en in verschillende groepen heeft ontwikkeld.